

možné považovat za vhodný nástroj, jak zastavit či zbrzdit růst výše plateb za vodné a stočné," tvrdí ředitel SOVAK.

Také výkonný ředitel Svazu měst a obcí ČR (SMO) **Mgr. Pavel Drahovzal** má za to, že snížení odvodů státu z ceny pitné vody by mohlo zvyšování cen vody alespoň trochu přibrzdit.

„Už při projednávání novely vodního zákona upozorňoval Svaz měst a obcí na to, že navrhované **zvýšení poplatku za odběr podzemní vody** bude mít zásadní vliv na cenu vody pro občany. Je celá řada oblastí, kde **není možné nahradit podzemní zdroj vody povrchovým**. Pokud by stát takto získané finanční prostředky obecně **znovu investoval do zlepšování stavu toků a vody v ČR**, pak by vysoké odvody snad měly důvod a smysl. V mnoha případech tomu tak však bohužel není," konstatuje Pavel Drahovzal.

PLATBA ZA VODNÉ A STOČNÉ NENÍ JEDINÝM KRITÉRIEM

Výše plateb za vodné a stočné je však pouze jedním z ukazatelů, na jehož základě lze zhodnotit **celkovou efektivitu provozování vodovodů a kanalizací a vyváženost smluvního vztahu mezi vlastníkem a provozovatelem vodohospodářské infrastruktury**.

Oldřich Vlasák vyjmenovává některé hlavní faktory, které se promítají do celkové výše plateb za vodné a stočné: Jsou to zejména **místně technické podmínky**

(gravitační síť vs. síť se systémem přečerpávacích stanic), **zdroje pitné vody** (kvalitní zdroj podzemní vody bez nutnosti výrazné úpravy vs. povrchový zdroj vody vyžadující třístupňovou technologii úpravy) či **stav infrastruktury** (zastaralá infrastruktura ve špatném technickém stavu s vysokými ztrátami vody vs. infrastruktura, o niž se její vlastníci řádně starají a průběžně ji obnovují a modernizují).

Oldřich Vlasák upozorňuje také na **výsoký podíl fixních nákladů**, které jsou prakticky stejné **při jakékoliv spotřebě pitné vody** a jež v některých případech dosahují **až 80 % z celkových nákladů**. „Dlouhodobě klesající spotřeba pitné vody v ČR pak sama o sobě znamená zvyšování jednotkové ceny vody za metr krychlový," poznamenává ředitel SOVAK.

KALKULACE CENY VODY MUSÍ DOSTATEČNĚ PAMATOVAT I NA OBNOVU INFRASTRUKTURY

Podle jeho slov nesmírně důležitým faktorem pro řádné posouzení jednotlivých cenových kalkulací je rovněž otázka, **zda v rámci kalkulace výše plateb za vodné a stočné jsou vytvářeny prostředky na opravu a obnovu vodohospodářské infrastruktury**, či jaký je **výsledný poměr jednotlivých nákladových položek**, zejména s ohledem na položky související s opravou a obnovou infrastruktury.

Oldřich Vlasák v této souvislosti sahá k **následujícímu hypotetickému příkladu:**

Pokud výše plateb za vodné a stočné v obci A činí 100 Kč za m³ s DPH, ale zároveň ze struktury vodného a stočného lze vyčíst, že 50 % z ceny je v položkách souvisejících s opravou a obnovou vodohospodářské infrastruktury a **celkový roční objem takto generovaných prostředků činí přes 2 % z hodnoty provozované infrastruktury**, pak takové nastavení výše plateb za vodné a stočné lze už jen na základě těchto údajů hodnotit pozitivně.

Tato chvála by však neplatila pro obec B, kde výše plateb za vodné a stočné činí sice pouhých 70 Kč za m³ s DPH, ale zároveň ze struktury vodného a stočného je zřejmé, že pouze 30 % z ceny je v položkách souvisejících s opravou a obnovou vodohospodářské infrastruktury a **celkový roční objem takto generovaných prostředků činí necelého 0,5 % z hodnoty provozované infrastruktury**.

„Uvedený příklad je sice ryze hypotetický, ale ukazuje na **problém neobjektivnosti, jaké se dopouštíme při hodnocení (ne)výhodnosti provozovatele a nastavení výše plateb za vodné a stočné čistě na základě jednotkové ceny vody za metr krychlový**," dodává ředitel SOVAK.

V tomto jeho tvrzení jej neprávem podporuje i tisková mluvčí Ministerstva zemědělství **Bc. Markéta Ježková**. Uvádí totiž: „Problematiku správy a provozu služby dodávek pitné vody, odvádění a čištění odpadních vod je třeba obecně vnímat jako **vysoce odbornou a odpovědnou činnost**." »

na obnovu majetku dostatek finančních prostředků, které získává formou nájemného od provozovatele.

■ **Ve kterých případech byste doporučoval zvýšit spíše smíšený model provozování, případně**

vlastnický model nebo model samostatného provozování?

Smíšený či vlastnický model provozování určitě nejsou z principu špatné či méně vhodné než model provozní. Svě místo má určitě tam, kde jde o menší obecní společnosti nebo například tam, kde vodohospodářská společnost má přebytek zdrojů, může vodu prodávat – a má tedy určitou rezervu a prostor pro překlenutí případných problémů vlastními silami.

Obecně však platí, že pokud je vodohospodářský majetek v rukou měst a obcí, je jen a jen na nich, který model zvolí. Podmínky jsou případ od případu různé a je právem vlastníka se o způsobu provozování rozhodnout. Je to ovšem také jeho odpovědnost, i když následky jím přijímaných rozhodnutí se v této sféře často bohužel projeví až v dlouhodobém horizontu.

■ **Vy jste byl u začátku provozování vodohospodářské infrastruktury Hradce Králové současným provozovatelem. Kdybyste tehdy měl dnešní zkušenosti z tohoto provozování, stál byste na straně těch, kdo tenkrát kývli na oddělný model provozování vodohospodářské infrastruktury v Hradci Králové? Nebo byste byl proti tomu,**

případně byste zabudoval do smlouvy s provozovatelem nějaké další pojistky pro provozování této infrastruktury?

Přestože platí rčení o tom, že není možné dvakrát vstoupit do téže řeky, nemám dodnes důvod na svém tehdejší názoru něco měnit. V Hradci Králové se podařilo vyjednat velmi dobré parametry spolupráce, vtělit je do provozní smlouvy včetně určitých pojistek pro případ nedohody vlastníka s provozovatelem, a nedomnívám se, že by bylo nutné nějaké další doplňovat. Společnost VAK Hradec Králové má díky tomu dostatek finančních prostředků na obnovu a rozvoj svého majetku a nemusela v uplynulém období řešit nějaké zásadní problémy ve vztahu k provozovateli, ať už jde o každoroční proces jednání o ceně vodného a stočného nebo o problematiku stanovení parametrů pro opravy a rekonstrukce sítí. Podstatnou a zásadní pro všechny tyto záležitosti je podle mého mínění skutečnost, že se podařilo dojednat vlastnický podíl VAK Hradec Králové v provozní společnosti ve výši 34 % akcií. To přináší nejen podíl na výnosech provozní společnosti formou dividendy, ale i možnost řešit případné problémy ve vztahu mezi vlastníkem a provozovatelem v orgánech provozní společnosti prostřednictvím zástupců vlastníka v jejím představenstvu a dozorčí radě. Tím se daří eliminovat případné spory dříve, než stanou problémem, který by bylo nutno řešit oficiálním a často složitým jednáním mezi oběma společnostmi.

Pokud se tedy dá v obecné rovině hovořit o optimálním modelu provozování vodohospodářského majetku, je to podle mého názoru provozní model s minoritním vlastnickým podílem infrastrukturní společnosti ve společnosti provozní.

■ **Už jste to sám řekl, že se leckde poukazuje na to, že provozovatelé posílají své zisky formou dividend do zahraničí. Jenže dvě pětiny z inkasa za vodné a stočné se v různé formě odvádějí státu. Měly by se tyto odvody státu snížit?**

Domnívám se, že rozhodně ano. Jenže to je otázka navýsost politická. Pro politika – a zejména pro politika kandidujícího ve volbách je však snazší a jednodušší poněkud populisticky brojit proti odvodům zisků do zahraničí než se seriózně zabývat snížením odvodů státu a řešit následně snížení příjmů státního rozpočtu. Ve skutečnosti se neděje ani jedno, ani druhé. Zisky inkasují zahraniční vlastníci na základě řádně uzavřených a platných smluv, z nichž není a nebude jednoduché se vyvázat. Neexistuje tady žádné konkrétní jednoduché řešení – a ani ho nikdo z politiků či politických stran nenabízí. Reálný konkrétní tlak relevantních politických sil na snížení odvodů státu z vodného a stočného jsem také doposud nezaznamenal.

■ **Závěrem prosím dovolte osobní otázku. Dnes mně odpovídáte jako odborník, který má bohaté zkušenosti s oborem vodovodů a kanalizací, ale je už soukromou osobou. Odpovídal byste mi stejně, kdybych se vás takto ptal před sedmi roky, kdy jste působil jako náměstek královéhradeckého primátora?**

Jsem přesvědčen, že ano. Jen bych neměl – a ani nemohl mít, ty konkrétní argumenty, které jsou dány výsledky více než desetiletého fungování provozního modelu v Hradci Králové. Ale věřil jsem tehdy, že námi dojednané podmínky spolupráce jsou dobré, a jsem velmi rád, že to praxe potvrdila. /rš/